

Reactie op: Levensloopregeling heeft potentie

In het artikel van Delsen en Smits in *ESB* van 16 november 2007 wordt veel behartigenswaardigs gezegd over de Levensloopregeling (LLR). Er staat echter ook een implausibele analyse in over de potentie van de LLR die bij nader inzien nogal wat consequenties heeft voor de inrichting van het levenslooparrangement. In het Coalitieakkoord is immers aangekondigd om de regeling te verruimen.

Op basis van een analyse van de deelname aan de LLR in 2006 komen Delsen en Smits tot een aantal bevindingen die zij zelf nogal verrassend vinden. Zij concluderen op basis van hun multivariate analyses, waarin voor de samenhang tussen verschillende kenmerken van gebruikers wordt gecontroleerd, dat vrouwen meer deelnemen aan de LLR dan mannen, jongeren meer dan ouderen en parttimers meer dan fulltimers (p. 678). Zijn deze bevindingen inderdaad verrassend en in contrast met de uitkomsten van ander onderzoek op dit terrein? In elk geval stroken de bevindingen niet met het door de auteurs zelf gepresenteerde CBS-cijfermateriaal over de deelname aan de LLR in 2006. Volgens ruwe CBS-cijfers nemen mannen juist vaker deel dan vrouwen, voltijders meer dan deeltijders, en stijgt de deelname tot 55 jaar en neemt daarna af. Delsen en Smits noemen het inkomenseffect als verklaring voor deze afwijkende bevindingen: vrouwen, parttimers en jongeren nemen minder deel, omdat ze minder verdienen. Wordt gecorrigeerd voor inkomen, dan blijken vrouwen meer deel te nemen dan mannen, parttimers meer dan fulltimers en jongeren meer dan ouderen.

De conclusie van het artikel zou wel eens heel anders kunnen uitvallen als de gehanteerde onderzoeksmethode wordt verbeterd. Want is het inkomenseffect nu de verklaring voor de gevonden verschillen? Wij denken dat de gehanteerde analyse tekortschiet. Feit is dat de in beschouwing genomen data slechts betrekking hebben op ambtenaren en daarmee niet representatief zijn voor de gehele bevolking. Dat wringt in dit geval, omdat werknemers in de publieke sector op het terrein van verlofregelingen en dergelijke veelal ruimere voorzieningen hebben dan hun collega's in de private sector. Een in dit kader relevante voorziening betreft het recht op gedeeltelijk doorbetaald ouderschapsverlof voor ambtenaren. Deze financiële voorziening lijkt het gebruik van ouderschapsverlof te stimuleren, zoals onderzoek van Beckers en Siermann (2006) laat zien. Ambtenaren maken duidelijk meer gebruik van het recht op ouderschapsverlof dan werknemers in andere sectoren. Beckers en Siermann laten verder zien dat met name vrouwen gebruikmaken van het recht op ouderschapsverlof.

Naast het feit dat vrouwen relatief vaak gebruikmaken van het recht op ouderschapsverlof, is er nog een aspect dat de aandacht had verdiend. De LLR biedt werknemers die gebruik willen maken van onbetaald ouderschapsverlof een ouderschapsverlofkorting die bij voltijdverlof neerkomt op ongeveer 650 euro per maand. Aangezien voor ambtenaren het loon tijdens ouderschapsverlof veelal gedeeltelijk wordt doorbetaald, hebben ook zij recht op deze ouderschapsverlofkorting voor de onbetaalde verlofuren wanneer zij deelnemen aan de LLR. Daarbij geldt dat het niet uitmaakt hoeveel de deelnemer spaart of gespaard heeft in de LLR. Prettige

implicatie is dus dat het voor ambtenaren die van plan zijn gebruik te maken van betaald ouderschapsverlof financieel erg interessant is tevens gebruik te maken van de LLR. Zou aanpassing in de doorbetaling van ouderschapsverlof bij de overheid sinds januari 2006 wellicht mede gebaseerd zijn op het idee dat ambtenaren ook gebruik kunnen maken van de ouderschapsverlofkorting in de LLR (vgl. Kooiman en Van Vuuren, 2007)?

En wie zijn dan die ambtenaren die met name gebruikmaken van het recht op ouderschapsverlof? Dat zijn nu precies de werknemers die in de analyse van Delsen en Smit naar voren worden gebracht als verrassende gebruikers: vrouwelijke parttimers van rond de 35 jaar en jonger.

Het is niet de bedoeling om met deze kritiek een technische discussie over de uitgevoerde multivariate analyses te beginnen, daar is de LLR te belangrijk voor. Belangrijker is dat de verklaring van Delsen en Smits voor de positieve effecten voor vrouwen, jongeren en parttimers voorbijgaat aan de interactie tussen de LLR en regelingen omtrent ouderschapsverlof. Aangezien het kabinet-Balkende IV heeft aangekondigd om de LLR te verruimen, is dit kritiekpunt geformuleerd als uitnodiging aan de auteurs om hun analyse aan te vullen. Zolang de analyse van Delsen en Smits zich richt op een groep waarvoor de regeling in een bepaald opzicht toch al aantrekkelijk is en zij geen duidelijk beeld schetsen waarom deelnemers al dan niet gebruik maken van de LLR, is de basis onder de geformuleerde beleidsadviezen wankel.

LITERATUUR

Beckers, I. en C. Siermann (2006) Ouderschapsverlof, *Sociaal-economische trends*, 2006(1), 15–19.

Delsen, L. en J. Smits (2007) Levensloopregeling heeft potentie, *ESB*, 92(4522), 676–679.

Kooiman, P. en D. van Vuuren (2007) Ouderschapsverlof voor gevorderden, *ESB*, 92(4522), 698–700.

MAROEJKA VERSANTVOORT EN KOEN CAMINADA

Onderzoeker en hoogleraar bij het onderzoeksteam Hervorming Sociale Zekerheid, Universiteit Leiden